

ZNAMENIA ČIAS A RODINA - v ústrety biskupskej synode o rodine Devínska Nová Ves, 21. V. - 16. X. 2015

Máme za sebou mimoriadnu synodu biskupov **Pastoračné výzvy vzhľadom na rodinu v kontexte evanjelizácie /október/2014/** a riadnu 14. biskupskú synodu **Povolanie a postavenie rodiny v Cirkvi a v súčasnom svete /október /2015/**.

Z tejto príležitosti vznikol vo farnosti Svätého Ducha v Devínskej Novej Vsi v spolupráci s občianskym združením Slovenská spoločnosť pre rodinu tento vzdelávací projekt: pozostával zo 6 besied o rodine.

Zdôvodnenie projektového zámeru, ide najmä o tieto hlavné dôvody:

1/ Tisícročiami osvedčené hodnoty rodiny: vernosť v trvalom vzťahu lásky medzi mužom a ženou, vernosť budúcemu manželovi/manželke pred vstupom do manželstva a plodnosť sa opúšťajú v mene individualizovaného práva na sexualitu, v mene individualizovaného svojvoľného výkladu obsahu a zmyslu hodnôt v živote spoločnosti. V médiách masovej komunikácie i v spoločenskej praxi sa obhajuje individuálna sloboda voči logickým etickým požiadavkám zodpovednosti vo vzťahoch mužov a žien. Týmto cieľom slúži aj móda /unisex-móda/ a propagovanie ideológie rodovej rovnosti /gender/, kde sa pod pojmom gender nechápe biologické pohlavie, ale ľubovoľne voliteľný model pohlavného života.

2/ Vážny jav destabilizácie rodín rozvodmi. Rozvodovosť na Slovensku trvale rastie a je plne akceptovaná. Destabilizácia rodín má podobu aj odmietania manželského záväzku, občianskeho aj cirkevného, čo vedie k poklesu sobášnosti.

3/ Cirkev disponuje popri múdrosti Svätého písma bohatstvom dokumentov Učiteľského úradu o rodine z obdobia po Druhom Vatikánskom koncile, najmä: Konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu Radosť a nádej, 1965; posynodálna exhortácia sv. Jána Pavla II. Rodinné spoločenstvo, 1981; Teológia tela sv. Jána Pavla II. a jeho Listy rodinám, ženám, deťom, seniorom. Je škoda nepoznať aspoň tie najhlavnejšie. Zápas Cirkvi o rodinu sa deje na báze úcty k múdrosti prirodzeného manželstva s cieľom pozdvihnúť ho do Božej reality sviatostného manželstva.

Ciele projektu:

- Trocha viac porozumieť dobe, v ktorej žijeme, poznať jej problémy a zodpovedne na ne reagovať.
- Aby sme sa formovali v zodpovednosti za stav rodiny v našej spoločnosti a v priateľskej zodpovednosti za ľudí okolo nás, ktorí potrebujú pomoc či radu.
- Ponúknuť nášmu farskému spoločenstvu pravdivé informácie o znameniach doby a ich prejavoch v oblasti života rodín. Aby sa deti a mladí ľudia a ich rodičia dokázali zorientovať v máteži pojmov a lákadiel a dokázali rozoznať: čo napomáha ich túžbu

po šťastnom živote v usporiadanej rodine a čo je prekážkou pre dosahovanie týchto pozitívnych osobných plánov.

- Umožniť záujemcom oboznámiť sa viac s múdrosťou Božieho slova a Cirkvi a tak sa posilniť vo viere a dôvere v zmysluplnosť osobného zápasu o čistotu v predmanželských a manželských vzťahoch, napriek tomu, že to vyžaduje plávať proti prúdu v súčasnej individualistickej konzumno- hedonistickej spoločnosti.

- Pozvať všetkých mužov a ženy ľubovoľného veku k modlitbe za múdrosť a Božie požehnanie pre rokovanie biskupov na synode v októbri 2015 a k trvalej modlitbe za rodiny.

Adresáti formačných stretnutí sú všetci, ktorým záleží na stave vlastnej rodiny i rodiny na Slovensku.

Podoba realizácie projektu:

Nižšie uvedených 6 tematických okruhov sme ponúkali formou besied o rodine, cca 1,5 hodinových stretnutí v F- centre na Istrijskej ulici č. 4. , v období od mája do októbra 2015.

Každé stretnutie sa skladalo z troch vstupov:

- odborný pohľad na vec /15-20 min./;
- skúsenosť manželov alebo mladých ľudí /10 min./;
- diskusia;
- skúsenosti z pastorácie - pohľad kňaza /10 min./;

I. Na úvod - ujasnime si pojmy

/Diskusia pred biskupskou synodou v časopise Vision 2000/

Na stránkach časopisu Vision 2000 v čísle 4/2015 je zaznamenaná diskusia na tému manželstvo. Čitateľ Dr. Franz Rader vyzýva, aby Cirkev "prispôsobila učenie o manželstve". Zdôvodňuje to nasledovne: V minulosti ľudia žili oveľa kratší život, jeden z manželského páru do cca 15 rokov zomrel/a, a pozostalý partner bol voľný pre druhé manželstvo. Takže aj keď manželom láska vyprchala, dokázali vo vzťahu zostať, vydržali, lebo mohli očakávať toto "prirodzené rozuzlenie" svojich vzťahových problémov. Podľa neho vysoký počet rozvodov a rozchodov súvisí priamo s rastúcim priemerným vekom dožitia a nie s poklesom morálneho vedomia súčasníkov.

Z toho dôvodu má katolícka Cirkev do činenia so stále stúpajúcim percentom "neverných" svojich príslušníkov, ktorí si našli novú lásku. Mohla by si ich zachovať, uchrániť ich pred odchodom z Cirkvi a pred stratou viery, keby ich nestrašila odmietaním prijímania Eucharistie. Už dnes dokážeme odhadnúť, že počet veriacich v najbližších 20-40 rokoch sa hrozivo scvrkne, ak nedôjde k výraznej reforme.

*Tolko čitateľ Franz Rader. Odpoveď na jeho čitateľský list pripravil známy redaktor časopisu Vision 2000, Christof Gaspari. Svoj článok nazval: **Manželstvo sa***

vydarí iba v trojici. Jeho zdôvodnenie a dobrá správa nasledujú:

Ako prvé potvrdíme, že manželstvá v minulosti netrvali tak dlho, ako dnes. Avšak spôsob, akým Dr. Rader popisuje "vyslobodenie" z manželstva, kde ochladla láska, poukazuje na to, že ako prvé si musíme ujasniť, **o akej láske hovoríme.**

Keď Cirkev hovorí o láske, nemá na mysli zaľúbenosť, mocné citové vzplanutie, ktoré môže zblknúť pri stretnutí sa s atraktívnou osobou druhého pohlavia. Toto vysoké citové nastavenie sa postupne oslabuje, najmä odhalením slabých a tienistých stránok toho druhého v každodennosti života, idealizovaný obraz sa zreálnuje.

Láska, o ktorej hovorí Ježiš, je slobodné rozhodnutie prijať druhého človeka ako osobu v jej celistvosti, jej sa zveriť, dať sa do jej služieb - nezávisle od stavu citov. Takého rozhodnutie vyžaduje zrelé zvažovanie. Preto má zmysel pozvanie, aby tomuto rozhodnutiu predchádzalo obdobie zasnúbenia. Má slúžiť čo najhlbšiemu spoznávaní sa snúbencov, a nie eskalácii citov sexuálnymi vzťahmi.

Dokonca ani to väčšinou nestačí, lebo my ľudia sme slabí. Manželstvo nevyhnutne potrebuje garanciu. Tá spočíva v tom, že pozveme do tohto dobrodružstva Boha. Lebo, čisto ľudsky videné, celoživotné manželstvo je skutočne nad naše sily. Avšak manželstvo je predsa viac ako "svetská vec".

Sú dva spôsoby, ako zaistiť celoživotné manželstvo: vytvoriť spoločenský tlak zvonka, ktorý by spočíval v zákaze rozvodu a druhého manželstva. Či ste šťastní lebo nie, inú alternatívu nemáte! Mnohé spoločnosti takýto /ná/ tlak zachovali skrze tradíciu a legislatívnu reguláciu.

Cirkev hovorí o niečom celkom inom: o posilnení zväzku medzi manželmi prežívaním "manželstva v trojici": V manželstve uzatvorenom pred Bohom manželskí partneri dôverujú, že v časoch kríz - ktorým sa sotva niektorý manželský pár dokáže vyhnúť - Boh sám daruje silu k odpusteniu, k novému začiatku a tým sa stáva garantom trvania manželstva.

V našej dobe, kedy spoločenské istenie trvania manželstva skoro totálne vymizlo a viera sa stala akoby "hobby" nepočetného množstva ľudí, je väčšina ľudí, čo sa týka spolužitia mužov a žien, skoro bez pomoci. Chýba im tak vonkajšia ako aj vnútorná opora. A to vytvára veľkú skupinu "neverných príslušníkov Cirkvi", o ktorých hovorí Dr. Rader.

Ich veľký počet je ozajstným problémom Cirkvi. Títo katolíci, hoci sú pokrstení, ale nikdy neprišli do kontaktu s živým Bohom a preto nepoznajú ten vzácny poklad, ktorý Cirkev pre nich má pripravený. A preto ani neprijímajú ponúkanú garanciu ich celoživotného manželstva.

Aké je východisko?

Dr. Rader navrhuje prispôbiť sa spoločenským danostiam. Ak by Cirkev takého riešenie odmietla, bude počet "veriacich" ďalej klesať a Cirkev sa zmení na bezvýznamný spolok. Nuž, žiadna radostná perspektíva! Čo by však Cirkev získala, ak by centrálné posolstvo svojho "Zakladateľa" zriedila v snahe nestratiť členstvo? To Ježišom zopakované "... čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje" nie je nejakým názorom popri mnohých iných, o ktorom by sa dalo demokraticky hlasovať. Je to Bohočlovekom zjavená pravda o skutočne naplnenom a naplňujúcom vzťahu muža a

ženy. Hovoriť o manželstve má len vtedy zmysel, ak sa myslí na celoživotný vzťah. Čokoľvek iného dokážu regulovať a upravovať občiansko-právne dohody.

Čiže otázka nemá znieť: Nemali by sme v našich ťažkých časoch vo veci manželstva ponúknuť niečo menej náročné? oveľa vhodnejšia je otázka: Ako sme pripravení, dať ľuďom našich dní spoznať Bohom naznačenú cestu ako účinné východisko zo všeobecne panujúcej mizérie vo vzťahoch?

Dve veci sú k tomu potrebné: Jasná a pritom láskyplná reč Magistéria Cirkvi a tých, ktorí sú poverení ohlasovaním. Tá druhá je ešte dôležitejšia: svedectvo tých párov, ktorí sa dali na cestu žiť svoje manželstvo v trojici, totiž s Ježišom Kristom. Na ich životoch by mali ľudia s úžasom čítať, akým podivuhodným darom je manželstvo: Pozrite sa, ako sa navzájom milujú!

Týmto spôsobom kresťania v starom Ríme presvedčili svoje pohanské okolie a tým ho aj menili. Prečo by to malo byť dnes iné?

Christof Gaspari,
Vision 2000, 4/2015, s. 13
Preklad: /tl/

II. Témy jednotlivých besied o rodine /1.-6./

Štvrtok 21. mája o 19.45: Ing. Terézia Lenczová

1. Hľadanie princeznej a princa napriek prekážkam - čo z tohto ideálu klasických rozprávok o poslaní mladých robí „zábavný sexuálny priemysel“?

Múdrosť lásky v klasických rozprávkach kontra zábavný "sexuálny priemysel"! Hovorí sa, že mladí ľudia nechápu sexuálnu morálku Cirkvi: je to príjemné pre mňa, pre ňu - tak čo riešiť!? Ako im priblížime krásny ale náročný ideál "pravá láska dokáže čakať"? Najskôr ho my dospelí musíme pochopiť a žiť!

Charakteristika znamení čias v našej spoločnosti vo vzťahu k mládeži

1. Zmena rétoriky voči mládeži: od práva na informácie k právu na sex.

Od začiatku 90. rokov 20. storočia až do súčasnosti sa na školách SR mnohonásobne zopakovali pokusy presadiť do vzdelávacieho procesu na školách sexuálnu výchovu ako samostatný predmet. Jeho zámerom je podať deťom a mládeži veľmi podrobné informácie o ľudskej sexualite, s minimálnym zohľadnením špecifických potrieb vekových skupín detí a mládeže, v línii Sexuálnych a reprodukčných práv Svetovej federácie pre plánované rodičovstvo. Osobitne preferovanou témou sú antikoncepčné prostriedky, ktoré sa mladistvým odporúčajú pre ich "zodpovedné použitie". Zástancovia tohto modelu výchovy detí a mládeže akoby nevedeli, že v rámci súčasného štátneho vzdelávacieho programu je zahrnutá nadpredmetová, komplexne

poňatá problematika výchovy k manželstvu a rodičovstvu, ktorá bola schválená vládou SR v roku 1996 a zavedená v školskom systéme SR od septembra 1998.

2. Prečo? Kto z toho vývoja môže ťažiť? Cui bono?

Môžeme sa domnievať, že snaha zapojiť mládež do používania antikoncepcie má aj svoj ekonomický záujem. Buďme vnímaví na rôzne ekonomické záujmy.

3. Dôsledky vývoja z pohľadu dorastových lekárov.

Predčasný sexuálny život mladistvých pred 19. rokom veku zahŕňa Svetová zdravotnícka organizácia /WHO/ do prejavov rizikového správania a zodpovední dorastoví lekári hodnotia predčasný sex mladistvých ako súčasť syndrómu rizikového správania /¹

4. Čo prezrádzajú výsledky výskumov:

- Profesor PhDr. Jozef Matulník², PhD vykonal na Vysokej škole svätej Alžbety v Bratislave výskum religiozity, hodnotových a morálnych postojov mladých katolíkov na Slovensku v ich rodinných a spoločenských súvislostiach. Sledoval u mnohých otázok aj postoje matiek mladistvých katolíkov. Výsledok výskumu?

"Mladí ľudia a ich matky zaujali veľmi permissívne stanovisko k predmanželským sexuálnym stykom aj ku kohabitáciám. Takého správanie síce akceptujú mladí katolíci v menšej miere ako mladí ľudia, ktorí sa nehlásia ku žiadnej cirkvi, a spomedzi katolíkov ho menej prijímajú praktizujúci katolíci. Napriek tomu treba situáciu hodnotiť celkovo ako veľmi nepriaznivú. Aj medzi mladými praktizujúcimi katolíkmi je veľa takých, ktorí vyjadrili súhlas s predmanželskými sexuálnymi stykmi aj s kohabitáciami" /Matulník, Jozef, cit. dielo, s. 162-165/.

- Iný pohľad ponúka kniha profesora Tomku³. V jeho práci s mládežou dlhodobo sledoval súvislosť medzi predmanželskou zdržanlivosťou mladistvých a trvalosťou ich vzťahu v manželstve. Vysvetlenie /publikované v časopise Vigilia v roku 1982/: Mladí ľudia, ktorí sa pripravujú na manželstvo sexuálnou zdržanlivosťou, energiu získanú zo zdržanlivosti vynakladajú na prehĺbenie svojho vzťahu, na hlbšie vzájomné spoznávanie sa. Podľa jeho skúseností vzťah takýchto mladých ľudí sa v 95-99 % prípadov ukáže ako trvalý. Veľkou zábezpekou takého manželstva je veriace spoločenstvo. "Voľný sex na celom svete ničí manželstva a rodiny. V Maďarsku a v európskych krajinách iba asi 30 % párových vzťahov má šancu na prežitie", hovorí prof. Tomka v roku 2010.

- Vážnym problémom pre trvanlivosť manželstiev, ba vôbec pre schopnosť uzatvárať párové vzťahy, sa stáva pornografia a pornofirmy so svojimi mafiánskymi praktikami. Podľa výsledkov výskumov v USA⁴ najväčšími konzumentmi porna sú deti medzi 12-17 rokom veku. Internet v mobile je pohroma pre deti! - 70 % slobodných mladých mužov pozerá porno jedenkrát za mesiac. - Rozvodoví právnici v USA tvrdia, že 40 % rozvodov spôsobili porno-dobrodružstvá. - Jedna z možností, ako sa stať gayom je konzumovať pornografiu. - Porno ohrozuje schopnosť verného vzťahu, lebo muži, ktorí pozerajú porno, majú nereálnu predstavu o ženách a strácajú schopnosť sa priblížiť k normálnej žene.

1 Doc. Jana Hamanová, CSc., Syndróm rizikového správania mladistvých, Triton, Praha, 2014.

2 Prof. Jozef Matulník a kolektív: Analýza religiozity mladých katolíkov na Slovensku, Dobrá kniha, Trnava, 2014.

3 Prof. Tomka, Ferenc: Bisztos út, Budapešť, rok 2010.

4 Manželia Valáškoví na konferencii Združenia katolíckych škôl, Stará Lesná, 30. apríla 2015.

Zdroje seriózných informácií na pomoc proti pornografii: občianske združenie Pincros; existuje služba kresťanskypsycholog.online.

5. Sú nejaké znamenia nádeje? Áno, sú:

- to malé percento "skalných", čo veria v lásku;
- kresťania ako "tvorivá menšina v Európe" podľa Benedikta XVI.
- Hnutie v USA a neskôr v Európe "pravá láska dokáže čakať";
- sľuby predmanželskej čistoty mladých z rôznych spoločenstiev,
- sila pôsobenia sviatosti manželstva rodičov na ich deti a mladých,
- Sv. Pavol: Kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte viac rozmnožila milosť /Rim, 5, 20/
- Nebojte sa, ..ja som premohol svet...hovori Ježiš.

XX

Že predmanželská zdržanlivosť prináša veľké šťastie v manželstve nám dosvedčili **prizvaní mladí manželia Dávid a Evka.**

V diskusii im naši mladí dávali množstvo otázok: ako dlho ste spolu chodili? Neodsudzujete morálku spolužiakov na VŠ výtvarných umení? Odpoveď: "Nie, snažím sa ich mať rada a nesúdiť ich.

Ďalej zaznelo: Je problém, že mladí ľudia sú skoro sexuálne zrelí, ale psychicky a sociálne nie sú zrelí; v teológii tela Jána Pavla II. čistota nie je o hraniciach, ale o vnútornom postoji slobody. A osobné poznanie Krista; My máme svoju hranicu v sebe vďaka našim hodnotám a musíme si o tom všetkom vzájomne komunikovať;

Médiá /rôzne telenovely/ nám núkajú, AKO to máme žiť... Áno, médiá extrémne deformujú obraz o človeku; Som za to, aby sme duchovné veci chápali ako darované, nie ako Bohom vnútené. A tie naše duchovné ciele by sme mali dokázať komunikovať aj neveriacim; Vzťah k sexualite je jedným z dôvodov, že ľudia sú proti Cirkvi. Keď sa človek snaží žiť v súlade s učením Cirkvi, nie je zaručené, že to psychicky zdravo spracuje. Snažme sa tieto veci nevidieť naivne, buďme otvorení pre pomoc mladým ľuďom; Aj lekári sú často na zlej stope; Čistota je ideál, je o smerovaní k nemu.

BUĎME NOSITELMI JEŽIŠOVHO OHŇA, RADIKÁLNOSTI EVANJELIA!

Štvrtok 4. júna o 19.45: Doc. RNDr. Karol Pastor

2. Sme stvorení pre lásku - čo s tým robí individualizmus a hedonizmus v súčasnej spoločnosti?

- **Vplyv druhej demografickej revolúcie na oblasť rodiny**
- **Láska muža a ženy z hľadiska individuálneho a spoločenského**

- **Manželstvo - sloboda k zodpovednosti a sloboda k sebestvu**

Druhá demografická revolúcia a rodina (Láska a sexualita z hľadiska individuálneho a spoločenského)

Karol Pastor

O spoločenskom rozmere sexu.

Tento príspevok chce v krátkosti na jednom konkrétnom historickom príklade (sexuálnej revolúcii) poukázať na to, že sex má aj spoločenský rozmer, a že nedodržiavanie pravidiel zdravej sexuálnej morálky má nielen osobné, ale aj veľké celospoločenské dôsledky. Skrátka, že nedodržiavanie Desatora škodí nielen jednotlivcovi, ale aj spoločnosti, alebo inak, že

*"Zákon Pánov je dokonalý, osviežuje dušu.
je hodnoverné, dáva múdrosť maličkým.
potešujú srdce.*

*Svedectvo Pánovo
Rozhodnutia Pánove sú správne,
Prikázania Pánove sú jasné, osvecujú oči" (Ž 19,8-9),*

ako hovorí žalmista. Pretože ľudská sexualita, to nie sú len techniky a potešenie. Ľudská sexualita je Božie dielo a má svoj účel. Má dvojaký rozmer, spojivý a plodivý (ako píše *Humanae vitae* 12). Kto toto nevie, ten toho vie o sexe veľmi málo, i keby mal hocijako bohaté skúsenosti. Možno trochu zjednodušene sa dá povedať, že v priebehu tisícročí kultivovanín ľudskej sexuality sa ľudstvo vychovávalo k láske. To by však bolo na samostatnú prednášku. A pretože sex má veľký celospoločenský rozmer, je vo všetkých stabilizovaných kultúrach nejakým spôsobom inštitucionalizovaný.

Sexuálna revolúcia.

Sociológia hovorí o niekoľkých sexuálnych revolúciach. Začiatok tej najnovšej sa dá datovať temer presne okolo roku 1965. Vtedy sa vo veľmi krátkom čase - najprv v niektorých, potom v ďalších krajinách - zmenili sociálne normy sexuálneho správania. To, čo sa dlho pripravovalo, zmenilo sa náhle. To platí najmä o západných protestantských krajinách. Objavili sa aj výstrelky, študentské revolty, Hippies (*Make love, not war!*), komúny (v ktorých podľa Platónovho a Marxovho ideálu boli ženy spoločné), drogy (menovite LSD), oproti ktorým obyčajná „voľná láska“ vyzerala ako nevinný kompromis. Sexuálna revolúcia bola niekde pribrzdená encyklikou *Humanae vitae* z roku 1968, alebo totalitným režimom (Španielsko, Portugalsko a celá Východná Európa), niekde však bola urýchlená nevhodnou sociálnou politikou štátu (Škandinávia). Hlavným nástrojom tejto revolúcie bola vtedy nová, vysokoúčinná hormonálna antikoncepcia, ktorá umožnila oddeliť sex, lásku, manželstvo a rodičovstvo.

Počas tejto revolúcie sa podstatne zmenilo nielen sexuálne správanie, ale i verejnou mienkou akceptovaná sexuálna morálka, a dá sa to aj zmerať. Dovtedajšia, nazvime ju tradičná morálka, podriaďujúca sexualitu určitým obmedzeniam, bola nahradená uvoľnenou, permissívnou sexualitou, podľa princípu neobmedzovania sa. V intelektuálskych kruhoch sa to zdôvodňovalo Freudovým učením. Niekoľko príkladov: Zatiaľ čo r. 1965 si okolo 67 % Američanov do 30 rokov myslelo, že predmanželský sex je niečo nesprávne, po zavedení antikoncepcie r. 1972 si to myslelo už iba okolo 22 %. O nevere si to myslelo predtým vyše 80 %, potom už iba 44 % mužov a 64 % žien (načo vernosť, keď nič nehrozí?). Koncom 60. rokov asi 5 % anglických manželov žilo v spoločnej domácnosti už rok pred uzavretím manželstva, o dvadsať rokov neskôr asi 70 %. Tieto zmeny našli určitý ohlas i za železnou oponou. Na Slovensku sa najzreteľnejšie prejavili nárastom rozvodovosti a potratovosti (u slobodných žien na dvojnásobok).

Demografické dôsledky

Pôvodne mala antikoncepcia slúžiť mnohým rodinám, aby nemuseli žiť v neustálom strachu pred ďalším tehotenstvom. Rýchlo sa však prišlo na to, že sa dá použiť i na iné veci, na oddialenie príchodu detí u bezdetných manželov, ba na oddialenie sobáša u snúbencov, na urýchlenie sexuálneho debutu, na promiskuitu. A dodajme, že i na šírenie AIDS, na sex mimo manželstva, na oslabenie stability a dôstojnosti manželstva (veď načo sa brať, keď „manželské slasti“ možno užívať aj bez toho?) Propagátori antikoncepcie to asi tak nemysleli, ale kvôli úplnosti treba pripomenúť, že encyklika *Humanae vitae* to už r. 1968 predpovedala.

Nie je teda prekvapujúce, že vzápätí po objave a rozšírení hormonálnej antikoncepcie v polovici 60. rokov dochádza vo väčšine západoeurópskych krajín k prudkému poklesu pôrodnosti hlboko pod záchovnú úroveň, poklesu sobášnosti a nárastu rozvodovosti. S niekoľkoročným posunom vzrástol podiel detí narodených mimo manželstva, a dokonca i počet dovtedy zakázaných umelých potratov, a to do takej miery, že v 70. rokoch museli byť postupne legalizované. Na druhej strane, keď si spoločnosť už zvykla na kohabitujujúce páry, začala akceptovať aj deti narodené týmto párom. "Nie je nerozumné tvrdiť, že vysoký podiel detí narodených mimo manželstva v mnohých európskych krajinách je dôsledkom dostupnosti takmer dokonalej antikoncepcie" píše holandský demograf van de Kaa.

Van de Kaa takýto vývoj považuje za osobitný jav a nazval ho **druhá demografická revolúcia** (alebo „druhý demografický prechod“). Podstatou tejto revolúcie je, že totálne mení nielen demografické ukazovatele, ale i životný štýl a robí prielom do morálky. Je nesená ideovými zmenami, ktoré sama vyvolala. Medzi ne patrí zdôrazňovanie sebarealizácie, individualizmu, emancipácie, nadhodnocovanie osobnej slobody. Za týchto okolností sa pokles obyvateľstva javí ako neodvratný.

Druhá demografická revolúcia je priamym pokračovaním sexuálnej revolúcie. Aby sa taká zásadná celospoločenská zmena mohla spontánne uskutočniť, sú potrebné tri veci: kultúrne *prostredie*, ktoré pociťuje danú zmenu ako pozitívnu a usmerňuje ju, *prostriedky* na dosiahnutie tejto zmeny, a *impulz*, ktorý pomôže prekonať zotrvačnosť v správaní a odštartovať túto zmenu.

Kultúrne **prostredie** pre druhú demografickú revolúciu bolo ovplyvňované povelovým baby-boomom a ohlasovanou populačnou explóziou. Na začiatku 70. rokov sa i v Európe za zodpovedný postoj začalo považovať obmedzovanie plodnosti. **Prostriedkom** na uskutočnenie druhej demografickej revolúcie sa stala účinná hormonálna antikoncepcia. Šírenie nového reprodukčného správania významne urýchlili vtedy nové masovokomunikačné prostriedky, predovšetkým televízia. Na západe **impulzom** k zmene reprodukčného správania bola sexuálna revolúcia, na juhu a na východe Európy to boli s istým časovým odstupom politické zmeny a ekonomické šoky.

Možno sa to niekomu zdá ako paradox, ale príčinou súčasného fatálneho poklesu pôrodnosti pod záchovnú úroveň, kolektívnej eutanázie európskych národov, je sexuálna neviazanosť.

Riešenie existuje

Že druhá demografická revolúcia si vynúti mnoho zmien v organizácii verejného života, je známe. To sú tie dôsledky v dôchodkovej, populačnej, bytovej či sociálnej politike. Nie je čas hovoriť o všetkých, rovnako ani o ideových zmenách, sprevádzajúcich druhú demografickú revolúciu, ako je nadhodnotenie osobnej slobody, individualizmus, antilife mentalita, genderová ideológia. Zoznam by mohol pokračovať: zdravotné, ekonomické, politické dôsledky, problémy v spoložití kultúr, ideovo motivovaný terorizmus, hrozba medzinárodných konfliktov. Až to niekedy vyvoláva skepsu a beznádej.

A predsa riešenie existuje. Pochmúrny scenár, ktorý sme načrtli, nie je nevyhnutný. Aj

jednotlivec môže zachrániť ľudstvo. Nie násilím, ale dobrým životom, láskou nehľadiacou na seba, prekročením seba samého. Biblia je plná príbehov ľudí, ktorí sa nepoddali, ani keď boli osamotení. K tomu patrí aj žiť sexualitu podľa jej skutočného zmyslu.

Pravda, najmä mladí ľudia to majú dnes mimoriadne ťažké. Na pohľad to vyzerá, že majú viac možností, viac slobody... V skutočnosti majú viac neurčitosti. Je ťažké sa správne rozhodnúť, pretože pravidlá pre rozhodovanie vo dvojici sú celkom iné ako pravidlá pre individuálne rozhodnutia. Obrana pred neurčitosťou je voľba takých stratégií, ktoré sú na druhých ľuďoch čo najmenej závislé. Lenže to vedie do osídíel individualizmu a kultúry smrti. Lepšia je iná možnosť: žiť v kontakte so sociálnou skupinou s tými istými hodnotami. Napríklad v spoločenstve veriacich.

Veriaci to má ľahšie aj z iného dôvodu. Riešenie pozná, má ho v ruke, veď je to Desatoro. A vie, že nie je sám! Neveriaci, ten to má ťažšie. Musí okúsiť množstvo sklamaní, omylov, musí blúdiť, strádať, trpieť, aby nakoniec zistil to isté, aby nakoniec dospel k tomu istému. Pretože naozaj

„Rozhodnutia Pánove sú správne, potešujú srdce.

Prikázania Pánove sú jasné, osvecujú oči" (Ž 19,9).

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Osobné svedectvo manželov Olgy a Tomáša Komrskových:

Venujú sa odbornému poradenstvu aj priateľskému sprevádzaniu manželských párov v kríze.

Prečo ľudia vyhl'adávajú našu pomoc?

- Ľudia sú nastavení na **vysoký životný štandard** a tomu podriaďujú aj rodinný život. Snažia sa všetko to, čo považujú za primeraný životný štandard, získať čím skôr. Ako? Berú si pôžičky, hypotekárne úvery a to sa nedá splácať z jedného platu. Preto muž má aj dve-tri zamestnania, niekedy aj žena. Ženy sú náročné, často ony tlačia mužov do tohto záprahu. Obmedzujú počet detí, lebo žena nemôže vypadnúť z práce. Nemajú čas na vzájomnú komunikáciu, lebo všetko je vyrátané, aby splácanie pôžičiek vychádzalo. Stávajú sa otrokmi svojich vysokých ambícií a vysokých dlhov.
- Každý z manželov má svoj svet, v ktorom si riešia svoje ambície a plány. Odcudzujú sa vzájomne a komunikácia viazne, ak nebudujú svoj vzťah.
- Prichádzajú mladí ľudia: "My nechceme taký život! Čo máme robiť?" pýtajú sa.

Aké vidíme riešenie?

Každý z partnerov, muž i žena potrebujú na prvom mieste budovať svoj osobný vzťah s Kristom. Jeho potom pozvať do svojho vzájomného vzťahu lásky, do jeho neustáleho budovania. Žijeme Ježišov model vyjadrený podobenstvom o pšeničnom zrne /Jn 12, 24/ v presvedčení, že keď dávam, dostávam. To je ponuka riešenia pre ľudí, ktorí sa prejavia ako veriaci.

Keď prídu ľudia, ktorí nemajú dar viery, im hlavne načúvame, aby sme pochopili, v čom majú problémy. Nehovoríme rečou, ktorú používame my veriaci. Snažíme sa ich podporovať vo vzájomnej komunikácii svojich problémov.

A čo keď ten druhý nechce alebo nevie komunikovať? Nájdite tému, ktorá ho baví a o

tej hovorte...

Manželov Komrskových je možné osloviť: sprevadzanie@komrskova.sk

Pondelok 15. júna o 19.45: JUDr. Martin Dilong

3. Trvalý záväzok lásky - dar či bremeno? Potrebujeme zadné dvierka či možnosť reklamácie?

- **Riziká spolužitia "na skúšku"**
- **Dôležitosť prípravy na manželstvom**
- **Trpezlivosť a vľúdnosť - piliere šťastného manželstva**
- **Nikdy sa nevzdávať, zlepšovať vzájomný vzťah**

Ja som už na vojančine si overoval silu svojho presvedčenia, že človeka, ženu si nemožno vyskúšať pred svadbou. To je mýtus, čo si niektorí mladí ľudia nahovárajú! Mal som tu milosť, že Páter Ladislav Csontoš nám mladým ponúkol si dať záväzok čistoty pred manželstvom. Potom sme to odovzdali Svätému otcovi Jánovi Pavlovi II., ja som mu to niesol.

My sme sa snažili si s mojou budúcou manželkou budovať taký **spoločný pohľad na život, súzvuk** duševný, duchovný, citový. Sexuálny život je potom odrazom bohatstva vnútorného vzťahu, ako si rozumieme, aké máme hodnoty.

Otec Milan Bubák mi povedal niekoľko cenných viet: "Martin, už nikdy nebudeš sám! alebo: ... Nech slnko nezapadá nad vašim hnevom!" Matka Tereza hovorila: "Keď sa rodina spolu modlí, vydržia spolu." To boli dobré rady. Ale aj život nám dával rady: Mal som úraz - a to nás veľmi zblížilo.

Z nášho manželstva som si odvodil takéto najdôležitejšie prvky vzťahu manželov: **Trpezlivosť a vľúdnosť**, to sú piliere budovania vzťahu. Potrebujem veci ustáť, predýchať trpezlivosťou. A vľúdnosť je iniciatíva v dobrom, investícia do vzťahu. Poteším manželku, keď viem, čo ju poteší. Prosto sa pozerám jej očami, cez jej priority.

Uvedomujem si, ako je človek slabý, preto chodíme raz do mesiaca na spoveď, aby sme takto bdeli nad našou schopnosťou mať sa radi.

Byť zaľúbený je krásne. Ale rozhodnutie mať rád je otázka vôle: chcem ťa mať rád.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pani Irenka vo svojom **osobnom svedectve** potvrdila, že napriek prežitej traume rozvodu a manželovho neférového zápasu o priazeň detí, dokázala odpustiť, aby rodina mohla ďalej spolu komunikovať.

V diskusii sa viac ukázali ťažké pomery v jej rodine, ako ich riešili? Napriek odmietavému postojú detí, keď ich manžel zmanipuloval proti matke, dokázala ustáť poníženie a nelásku, zostala medzi nimi; Kruh priateľov sa roky modlil za ich rodinu;

Ona hľadala aj radu odborníkov, /úradníci zlyhali v neobjektívnosti/, ale najmä všetko odovzdávala Bohu, verila, že aj čas niekedy lieči, prináša určité urovnanie; "Nedajme sa zväčovať, BOh nám môže pomôcť, keď mu to odovzdáme. Ja sa za manžela stále modlím; Pozor na dve pokušenia: nekomunikovať, čo prežívam a potichu sa trápim alebo neviem prijať človeka s odlišnými históriami a neprosím za ne o Božie milosrdenstvo.

Štvrtok 20. augusta o 19.45: PhDr. Natália Sláviková,

4. Kto koho vychováva - rodičia deti alebo deti rodičov? A čo médiá!

I. O čo najmä ide vo výchove?

- Naše deti a vnúčatá vychováva na prvom mieste náš príklad, príklad rodičov Verba movent, exemplá trahunt/
- Vo výchove ide o to, u dieťaťa dobré vlastnosti podporiť, zlé potláčať.
- To najdôležitejšie vo výchove je, aby dieťa, mladý človek sa cítili milovaní a aby rodičia deťom stanovili rozumné pravidlá a dokázali ich dôsledne uplatňovať.
- Je tiež potrebné vedieť, aké vplyvy na deti pôsobia, kto sú ich spolu-vychovávateľia. V súčasnej kultúre sú hlavným spolu-vychovávateľom detí - ale aj rodičov - médiá masovej komunikácie a elektronické médiá.

II. PhDr. Natália Sláviková z Centra mediálnej gramotnosti pri Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave o masívnom pôsobení medií na výchovu.

- **Aj médiá sa môžu myliť**
- **Sú rodičia stratení vo virtuálnom svete svojich detí?**
- **Význam mediálnej výchovy rodičov na zvyšovanie mediálnej gramotnosti**
- **Abeceda mediálnej výchovy, rady, zdroje**

Médiá - tu ide najmä o porozumenie obsahov,

- o selektovanie, či je to dobré alebo nie, či je to vhodné alebo nie, či máme silu odolať ľúbivým ponukám?

- o miernosť v používaní, analógia veľa napovie:

keď priveľa jeme, priberáme, keď veľa pijeme, staneme sa závislí na alkohole, alkoholikmi, keď nekriticky a veľa pozeráme, strácame sociálny priestor na rozvoj svojej osobnosti.

Mediálna výchova na školách - môže to byť zriadené ako osobitný predmet, alebo nadpredmetový program, alebo ako projekt konkrétnej školy.

Potrebujú aj rodičia mediálnu výchovu? Určite áno. Deje sa to v rámci celoživotného vzdelávania. Dôležité je, aby toto snaženie spoločnosť podporila.

Mediálna osвета v spoločnosti:

Tomu slúžia tieto inštitúcie:

1/ Centrum mediálnej gramotnosti na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave, vedie pani PhDr. N. Sláviková,

2/ Je pripravená koncepcia mediálnej výchovy v kontexte celoživotného vzdelávania - na internete. Pripravila pani PhDr. N. Sláviková.

3/ Chystá sa založenie Asociácie pre mediálnu výchovu - snaha je, aby ministerstvá školstva a kultúry založili nadáciu - ktorá by podporovala mediálnu výchovu.

4/ Existuje národný projekt : Aktivizujúce metódy vo výchove. Sú tu už pripravené autovizuálne diela. Napr. DVD Ovečky. Je k dispozícii webstranka www.medialnavychova.sk

5/ Je k dispozícii internetová stránka o tom, ako bezpečne užívať internet: www.zodpovedne.sk

Rodičia by mali vedieť, na ktorých stránkach na internete sa ich dieťa pohybuje. Ide o veľa: O budúcnosť! Aby nepokračovala "výroba" človeka bez osobnosti.

Význam mediálnej výchovy, keďže sa médiá stali významným výchovným prostriedkom. Prečo potrebujeme mediálnu výchovu - deti v školskom výchovno-vzdelávacom procese a rodičia v celoživotnom vzdelávaní:

- Aj médiá sa môžu myliť; je tu veľa manipulácie - zámernej aj nezámernej, veľa cielenej citovej zaangažovanosti na programoch.
- Internet má silný vplyv na myslenie, komunikáciu, správanie!
- Médiá nie sú dielne ľudskosti, 21. storočie je plné boja dobra a zla.
- Vidíme dôsledky, ale nepoznáme príčiny, prečo sú deti tak fascinované elektronickými médiami.
- Maloletí sú najviac vystavení manipulácii - obavy rodičov sú opodstatnené, aj preto, že náš právny systém zaostáva za potrebami reality v tejto oblasti.
- V médiách je rizikový potenciál: nezákonné obsahy; obsahy nevhodné pre daný vek dieťaťa; ponúkajú nevhodné kontakty, nevhodné správanie.

Cieľ mediálnej výchovy: Naučiť adresátov, ako žiť múdro s médiami. Ako sa správať voči médiám zodpovedne, tvorivo, kriticky, s dôrazom na morálne hodnoty.

Na čo si dať pozor:

- Dieťa do 6 rokov má podľa výskumov viac očného kontaktu s televíziou ako s rodičmi; priveľa TV narúša naratívny proces s rodičmi /zdieľanie zážitkov/; preto max. do 1/2 hodiny mu stačí pozerieť. A pozor: dieťa nevie rozlíšiť fikciu od reality.
- Médiá môžu ovplyvniť vývin morálny, intelektuálny, obmedzujú vývin rečového prejavu; znižujú komunikáciu /adolescenti hovoria s rodičmi 18 min. za deň!/
- Aby relácie v TV alebo DVD boli označené piktogrammi, ktoré upozorňujú na prípustnosť pre vekové kategórie.
- Pornografia a zobrazované násilie ničia psychiku dieťaťa; navodzujú otupenosť až ľahostajnosť. Internet nepomáha žiť. Veci rieši jedným kliknutím, ale v realite sme potom bezmocní!
- Mobil je novodobý partner, novodobý stres!
- Rodičia majú právo a povinnosť sa ozývať a protestovať, ak cítia, že ich deti sú ohrozené. Majú písať na Radu pre vysielanie a retransmisíu.

Rodičia sú rozhodujúci pri obrane detí pred rizikami médií !!!.

XX

Svedectvo rodičov 4 chlapcov, o tom, ako oni čelia záujmu detí o internet:

Máme deti vo veku 12,10,10, 1,5 rokov.

Nie sme na tento problém sami: kontaktujeme psychológov a zdieľame sa v spoločenstve rodín s menšími deťmi.

Aké zásady sme si postupne osvojili:

- Počítač máme v obývačke, hoci nám špatí izbu, aby sme mali možnosť nahliadnuť,
- bojujeme s deťmi o dodržiavanie prideleného času,
- starší majú mobily so smartfonom, ale zachovávame si možnosť kontroly,
- veľa sa s deťmi rozprávame,
- ponúkame deťom možnosti zaujímavého športu,
- keď majú čas prípravy do školy, mobily im odnímeme,

Nie je to nikdy vyhratý boj - sú pod tlakom vrstovníkov, pokračujeme v dialógu s nimi!

KONTAKTY na informačné zdroje pre rodičov: ako prehliť svoje argumenty a metódy správnej regulácie užívania médií pre deti i pre dospelých; ako sa brániť voči negatívnym prejavom zneužívania médií.

1/ www.medialnavychova.sk

2/ DVD: OVCE.sk , 24 veľmi názorných a múdrych rozprávok pre deti aj dospelých

3/ www.zodpovedne.sk

4/ Centrum mediálnej gramotnosti na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave, vedie pani PhDr. Natália Sláviková,

5/ Rada pre vysielanie a retransmisiu SR

Pondelok 7. septembra: Ing. Terézia Lenczová, CSc.

5. Staroba - problém dnešnej doby?

- **Strach zo staroby?**
- **Trápenia staroby**
- **Staroba v službe**
- **Čas staroby - očakávanie toho "najkrajšieho"**

Niekoľko reálií dnešnej doby, týkajúcich sa staroby- poníženie staroby:

- Rast priemerného veku dožitia prináša aj častejší výskyt rakoviny a Alzheimerovej choroby;

- Komunikačné technológie prerastajú seniorom cez hlavu a odsúvajú ich na druhú koľaj v spoločnosti i v rodine. Príklad: Malý vnúčik chce, aby mu babka zapla počítačovú hru. Nevedela to zapnúť. "Babka, ty vieš zapnúť iba sprchu", hnevá sa vnúčik...
- Menej času na komunikáciu s vnúčatami, lebo vnúčatá majú mobily, tablety, televíziu a internet, nemajú čas na starých rodičov;
- Múdrosť starých nie je veľmi žiadaná; "Opýtaj sa svojich starých a povedia ti..."to už neplatí.
- Dôraz na postmoderné hodnoty: produktivnosť, mladosť, krása ponizuje starých ľudí, lebo už nevládu držať krok...Už neplatí: Šediny starcov sú ozdobou vnukov...Alebo platí - ako súd, či vieme my starí dobre zostarnúť, v láske a nie v zatrpknutosti? Dokážeme byť "ľudom chudobným a pokorným"? /Sof 3,12/
- Demografický pokles počtu detí vedie k relatívnemu nárastu počtu starých ľudí a ich potreby sa zdajú ako rastúca záťaž spoločnosti; rastúci podiel starých ľudí v spoločnosti vyvoláva strach, že nebude na ich dôchodky; snahy o uzákonenie eutanázie.
- atď....

Dobré správy o starobe:

- Staroba ako proces dozrievania v láske; vďaka za postupnosť narastania príznakov staroby, aby sme ich dokázali pokojne prijímať.
- Život v starobe je predsieňou neba: "to najkrajšie nás ešte len čaká!" Telo síce upadá, ale duch rastie v zodpovednosti modliť sa za požehnanie pre mladé rodiny a za milosť viery pre deti a mládež; je to čas, keď naše krstné kňazstvo môžeme žiť naplno.
- Staroba je čas ďakovania a zmierenia. "Ani keď zostarnem a zošediviem, neopúšťaj ma, Bože, kým neoboznámim silou tvojho ramena všetky budúce pokolenia"/Žalm 71,18/.

Z Listu sv. Jána Pavla II. starým ľuďom:

Najdrahší seniori: "Viera osvecuje a vysvetľuje tajomstvo smrti a prináša do staroby pokoj... Roky staroby treba prežívať v dôveryplnom odovzdaní sa do rúk Boha, starostlivého a milosrdného Otca. Je to obdobie, ktoré treba tvorivým spôsobom využiť na prehĺbenie v duchovnom živote prostredníctvom intenzívnejšieho života modlitby a horlivosťou v láske k bratom."

....

"Ak Boh dovoľí, aby sme trpeli ťažkosťami spojenými s vekom, vždy nám dáva aj milosť, aj silu, aby sme sa ešte s väčšou láskou pripojili k Obete jeho Syna a mali účasť na jeho spásanosnom pláne. Buďme si istí: on je Otec, Otec bohatý na lásku a milosrdenstvo."

Niekoľko myšlienok z Duchovného odkazu brata kazateľa Pavla Kondača z Bratskej jednoty baptistov v Miloslavove:

"Čím som starší, tým som vďačnejší Pánovi za každý deň a za každú príležitosť,

ktorú mi daroval v mojom živote - s cieľom, aby som mu slúžil...

Uvedomujem si, že už čoskoro sa ocitnem na tom druhom brehu, o ktorom som toľko čítal v Biblii, toľko kázal na kazateľni, toľko uvažoval v duchu a v mysli sa toľko ním zaoberal... No priznávam sa, že si neviem utvoriť jasný obraz v konkrétnych obrysoch o tom, čo ma /nás/ čaká... Nevadí! Dám sa prekvapiť - veď "oko nevidelo, ucho nepočulo a na ľudskú myseľ nezostúpilo, čo je tam pripravené tým, ktorí Pána milujú / a ktorých si On zamiloval/. Teším sa nevýslovnou a oslávenou radosťou!"

Odporúčame s láskou všetkým milým seniorom občas si prečítať **Modlitbu v starobe sv. Františka Salezského**. Je určite na internete, vnúchatá nám ju radi "vygúglia"!

V diskusii odznali dojímavé svedectvá tých, ktorí sa starali o svojich starých rodičov alebo príbuzných. Napriek istej námahe, vždy to bolo veľkým darom pre celú rodinu: mohli vnímať, že Boh dáva do každej etapy nášho života radosť a svoje podivuhodné milosti.

- Viaceré vdovy svedčia o tom, že "Láska smrťou nekončí! Čo pretrváva, to je životom vytvorený súzvuk duší."

- "Tí starší nás spomaľujú v našom životnom tempe - a to je dobré. Ich vnímanie je vzácné."

- Ako dobre, že sú rôzne služby ADOS, lebo starostlivosť o našich senioroch je na bedrách už tak preťaženej strednej generácie.

- Naša 90-ročná maminka si každý deň píše, čo prežíva. Je to krásne! Je taká šťastná, keď ju vezmeme do kostola!

- Naša 98-ročná teta stále trpela desivými spomienkami z vojny, na bombardovanie Nítry, na pogromy na Maďarov, z hrozného pustošenia bytov, kde boli ubytovaní vojaci... Poprosili sme ju, aby to napísala. Napísala 10 veľkých A4 strán - a od tej doby už sa ku tej téme spomienok nevracala.

- "Strieborná ekonomika", kde nám seniori odovzdajú svoje skúsenosti a vízie, môže byť veľkým prínosom....

- Ošetrovateľka starých ľudí hovorí: " Na starých ľuďoch je vidno, ako žili...."

- Evanjelium o starobe znie: Staroba je vysokou školou svätosti."

Štvrtok 17. septembra o 19.45: Manželia Ing. Juraj a Gabriela Polakovičovi
6. Ako predchádzať chybným rozhodnutiam a možnosti ich riešenia.

- **Príprava na život vo vzťahoch; priateľstvo ako solídny základ manželstva**
- **Projekty bezprostrednej prípravy na sviatostné manželstvo na Slovensku**
- **Boh je garantom ľudskej lásky**

Žijeme v dobe, keď vo vzťahu k manželstvu a rodine možno identifikovať niekoľko logík:

- *Logika prirodzenej lásky s úprimným zámerom "natrvalo".*

- *Logika individualistickej postmodernej kultúry - kým potrvá vzájomné okúzlenie.*

- *Logika Ježíšova.*

Osobné svedectvo manželov Polakovičových:

Manželia Polakovičovi sa s vďačnosťou hlásia už 33 rokov ku tej Ježišovej logike aj so svojimi 4 deťmi. S vďačnosťou za dar sviatostného manželstva sa snažia už 18 rokov byť tu pre druhých manželov, pokiaľ potrebujú podporu a posilnenie vzájomnej lásky a vernosti. Ich služba má podobu organizovania a prípravy manželských stretnutí počas týždenných letných stretnutí a počas jarých a jesenných víkendových stretnutí manželov spolu s ich deťmi. Spätá väzba manželov - niekedy už pred rozhodnutím o rozvode - je silné rozhodnutie pokračovať v budovaní vzťahu tvorivej lásky a vernosti; je rozhodnutie mnohých verných manželských párov byť oporou pre tých, ktorí potrebujú vo svojom vzťahu povzbudivý príklad radostného každodenného zápasu o lásku.

Manželia Polakovičovi hovoria svoje krásne vyznanie:

"Kresťanské manželstvo je Božia pozvánka, to Boh si nás povoláva! Jeho cieľom je, aby sme sa obrusovali pre lásku na ceste k Nemu. Manželstvo je povolanie, je to svojho druhu zasvätený život, najlepšie, keď ho manželia žijú v nejakom duchovnom spoločenstve. Je to spolupôsobenie s Božou milosťou navzájom si pomáhať na ceste do neba a aj von do spoločnosti."

Hneď od začiatku vzťahu tých dvoch zaľúbených treba vpuť do vzťahu Boha, spoločne a s ním ho budovať. Potrebujeme sa spolu modliť. Manželstvo je iste krok do neznáma. Treba počúvať Boha a nechať Ho pôsobiť. On sa postará, nebojme sa zveriť sa mu do jeho rúk!

Konferencia biskupov Slovenska a jej Rada pre rodinu pred 6 rokmi veľmi podporili úsilie laikov a kňazov robiť solídnu predmanželskú prípravu v podobe kurzov pre snúbencov. Hovoríme tomu **blízka príprava na manželstvo**. Pozostáva z 9 stretnutí, kde sa snúbenci spolu s lektormi zaoberajú 9 témami. Obyčajne ide o týždenné stretnutia počas dvoch mesiacov. Ide o malé skupiny, cca 5-6 snúbeneckých párov. My tieto kurzy robíme pod **Centrom pre rodinu Bratislavskej arcidiecézy** pri farnosti Kráľovnej rodiny. S témami a organizáciou sa možno oboznámiť na internetovej stránke **www.domanzelstva.sk**. Výber tém je veľmi aktuálny, zameraný na prehĺbenie osobnej viery v Boha, na poznanie osobitostí muža a ženy a ich vzájomnej spoluzodpovednosti za seba i za rodinu, ktorú chcú založiť. A aj na zdokonalenie motivácie, prečo sa chceme brať: **ABY TEBE BOLO PRI MNE DOBRE!**

Zo skupiniek, ktoré sa takto stretávajú pri intenzívnej práci na vzájomnom spoznávaní sa, sa spravidla vytvorí malé spoločenstvo, ktoré má záujem stretávať sa aj po svadbe. To je cenný "vedľajší produkt" týchto snúbeneckých kurzov, za ktorý sú mnohí ako už manželia vďační.

Bezprostredná príprava na manželstvo je podľa manželov Polakovičových najmä o veľa modlitbe.

V bohatej diskusii sa prítomní manželia podelili o svoje "objavy", ako a čo im pomáha osviežovať ich vzájomnú lásku počas každodennosti života. Je to o bohatstve života s Bohom, o radosti z tvojej radosti, o radosti z detí.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Povedali o rodine:

Všetci antropológovia: "Rodina je nezastupiteľná..."

Vincenzo Palia, predseda Sekretariátu pre rodinu⁵ vo Vatikáne: Dotýkame sa podstaty budúcnosti človeka... Rodina je kolíska, kde sa rodí a posilňuje spoločnosť."

5 Podľa správ Radia Vatikán podľa rozhodnutia Svätého otca pápeža Františka bude téma rodiny spolu s ďalšími bytostnými témami človeka predmetom činnosti nového dikastéria Vatikánskeho mestského štátu.

Po synode biskupov Katolíckej cirkvi o rodine /október 2015/:

- Čo nám dnešnou zložitou situáciou rodiny v postmodernej spoločnosti chce asi Boh povedať?
Zo srdca ide človeku napríklad toto presvedčenie: Aby sme znova s radosťou objavili pôvodný Boží zámer s ľudskou láskou a rodinou - na báze sviatostného manželstva, ktoré je obrazom lásky Krista a jeho Cirkvi a je liekom na krízu kresťanských rodín. Božia láska objíma všetky rodiny a pozýva k láske.

- Priebeh synody bol školou pre nás všetkých, čo sme sledovali jej priebeh. Je tu obrovská výzva ďalej sa modliť za rodiny, lebo je zrejmé, že diskusia bude pokračovať k precízovaniu konkrétnych pastoračných postojov a metód. Modlíme sa za Svätého otca Františka o svetlo Svätého Ducha, aby mal odvahu a múdrosť napísať v posynodálnom apoštolskom liste, kam rodinu priviedla strata viery mnohých, podcenenie potreby solídnej prípravy na manželstvo a masívny tlak súčasnej kultúry na jednotlivcov a rodiny a obalil to Božou Pravdou a milosrdnou Láskou.